

«هنر ایثار» در یک نگاه

گزارش: زهرا آران

شوریه‌شکاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

آزاد سازی خرمشهر، سوم خردادماه یا همان روز ملی ایثار، مقاومت و پیروزی، بهانه‌ای شده تا هنرهای تجسمی سری بلند کند و قابلیت هایش را عرضه نماید. به مناسبت این روز، نمایشگاه بزرگ هنر ایثار در سه بخش در موسسه فرهنگی هنری صبا افتتاح شد و تا ۲۵ خردادماه نیز ادامه یافت. این سه بخش، نمایشگاه هنر جدید با عنوان «پرواز- پایداری»، «نمایشگاه نقاشی با نام روزه ای به باغ بهشت» و نمایشگاه عکاسی با عنوان «خرمشهر، حماسه مقاومت» بودند. نمایشگاه هنر ایثار از سال گذشته کارش را آغاز و برای هر بخش یک دبیر انتخاب کرد.

اما درباره اینکه این نمایشگاه چسب اندازه موفق بوده است؟ غلامعلی طاهری، نقاش و دبیر نمایشگاه «روزه ای به باغ بهشت» می گوید: «برگزاری هر نمایشگاهی دو هدف را تعقیب می کند؛ مضمونی و تکنیکی. اما وجهی که برای ما خیلی مهم است، ثبت ارزش های جاری در جامعه برای نسل های آینده است. ما اگر بخواهیم از وضع فرهنگی دوره های مختلف آگاه شویم، به خصوص اینکه درایم جریانات مختلف اجتماعی و سیاسی بر هنرمندان چه تأثیری گذاشته و یا هنرمندان بر تحولات اجتماعی چه تأثیری داشته اند به تاریخ بازمی گردیم. تاریخ تمدن یا تاریخ هنر آن جامعه. به علاوه، برگزاری این نمایشگاه ها، بهترین راه برای تشسان دادن روند تکامل هنر دوران حاضر هستند و یکی از فاکتورهای جامعه پویا محسوب می شوند. چون موضوع این نمایشگاه، یک موضوع اجتماعی و تاریخی است ارتباطی که مردم با نمایشگاه برقرار کرده اند، خیلی خوب بوده است. به هر حال هنرمانی مثل دانشجو جوان هنر به خاطر علاقه و کارشان، همه ای به خاطر علاقه به موضوع و عده دیگری هم به خاطر تالیفات از نمایشگاه بازدید کرده اند اما من با مراجعه ای که به دفتر یادبود نمایشگاه کردم توجه شده که استقبال خیلی خوب بوده است.»

دکتر اسدالله کفشچیان، مقدم، عضو هیات علمی پردیس هنرهای زیبای دانشگاه تهران نیز بر این استقبال تأکید می کند و می گوید: «ما سابقه ی برگزاری سه نمایشگاه هنر جدید دیگر را هم داشته ایم؛ این نمایشگاه در مقایسه با دیگر نمایشگاه ها از رشد کمی و کیفی برخوردار بوده است. در این نمایشگاه ۱۵ تا ۱۷ درصد افزایش هنرمند و ۲۲ درصد رشد در آثار داشته ایم که این هنرمندان هم پیشکسوت و هم قشر جوان بوده اند.»

همه ترین بخش های نمایشگاه، بخش هنر جدید و عکاسی بود. نمایشگاه نقاشی اگرچه در دو بخش پرتره و موضوعی برگزار شد اما به طور محسوس نقاشی های پرتره، درصد بالایی از نقاشی ها را شامل می شوند. البته تنوع تکنیک در پرتره ها قابل توجه است اما اگر بازدید کنندگان کمتر به سمت این سالن رفته اند طبیعی است. نقاشی های آستره یا آثاری که مخاطب جوان و جستجوگر را به خود جذب کند، به زحمت در نمایشگاه بینا می شد. مثلاً چنانچه «آخرین دیدار» جواد حدیدی که مخاطب را به دنبال خود می کشاند یا «بر مزار شهید» کاتوزیان که بیننده را بهت زده می کرده بر دیوار ورودی سالن ها نصب شده بودند موجب می شد تا مخاطب با انگیزه جستجوی نقاشی متفاوت، تمام سالن را بگردد و همه نقاشی ها را تماشا کند.

اما طاهری با این نظر مخالف است و درباره نقاشی با سبک های مختلف می گوید: «۹۰ درصد از پیشکسوتان هنر نقاشی که در زمینه انقلاب و دفاع مقدس، اثر خلق کرده اند در این

نمایشگاه حضور داشتند. یعنی ۲۰۰ اثر از ۶۰ هنرمند در نمایشگاه بود که همه سبک ها را دربر می گرفت از رئالیسم گرفته تا شیبه آستره و دیجیتال.» و درباره یک شکل شدن آثار این طرز توضیح می دهد: «در حال حاضر وظیفه سنگینی برعهده هنرمندان متعهد است که هنر نقاشی نوین را با مضامین اجتماعی آمیخته کنند. چون در هنر مدرن بیشتر به فرم توجه می شود و تقریباً کسی به موضوع نمی پردازد. مثلاً در قالب آستره نمی شود موضوعات ارزشی را ارائه کرد. لذا وظیفه هنرمندان متعهد با قالب نو سنگین تر می شود. حالا در چنین فضایی این هنرمندان سعی کرده اند به این وجهه نزدیک شوند تا هم کار، همی و ملموس شود و هم جنبه های تجسمی و هنری اثر حفظ شود و این تلاش به نتیجه رسیده است. من فکر می کنم اگر صاحب نظران و کارشناسان، این نمایشگاه را علمی تر و دقیق تر بررسی کنند، شاهد اتفاقی جدیدی با ۱۵ سال تأخیر خواهند بود. درباره کلیشه ای شدن هم من فکر می کنم از آنجا که هر کسی از نگاه خودش به موضوع پرداخته، با کارهای متفاوتی مواجهیم که نمی تواند تکراری باشد.»

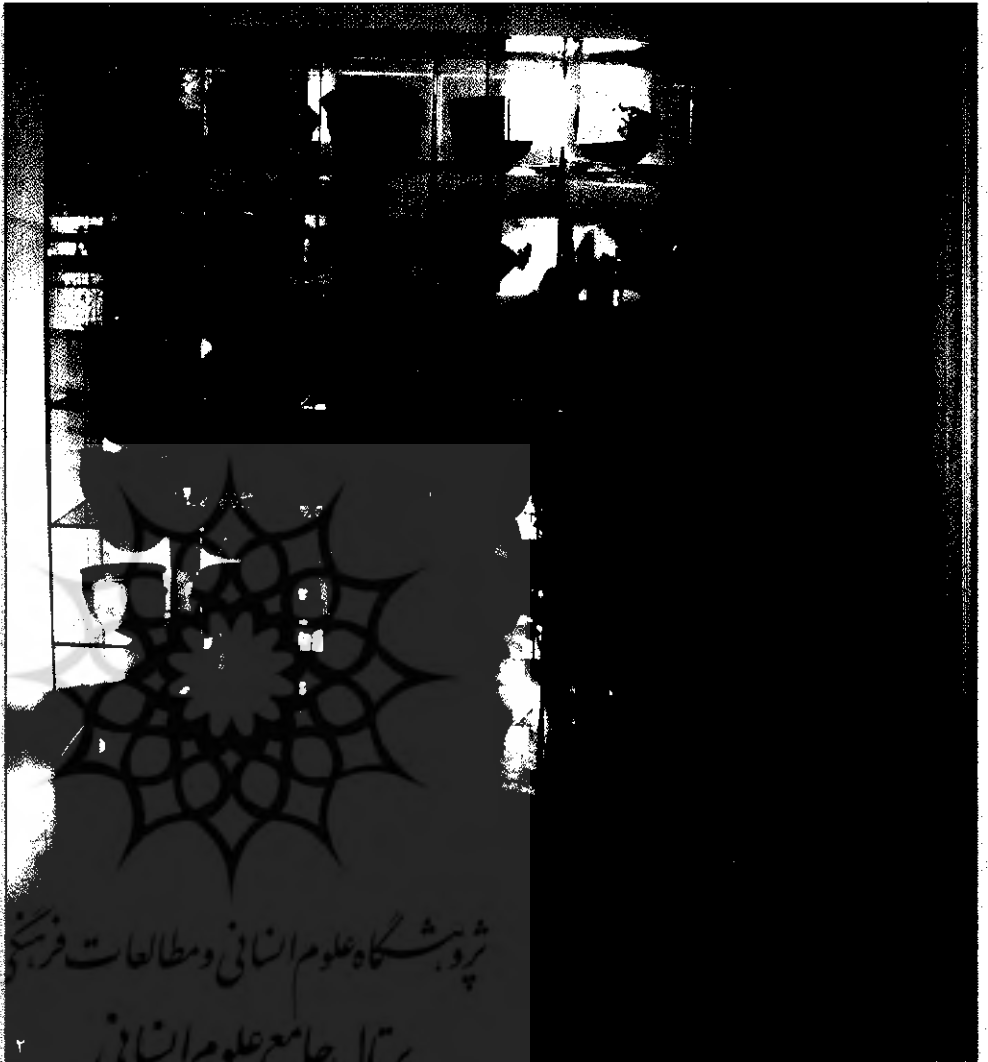
هنرمندانی که در نمایشگاه «روزه ای به باغ بهشت» شرکت کرده اند دو دسته هستند؛ یک دسته هنرمندانی هستند که از دهه های اول انقلاب آثاری داشته اند. مثل مرحوم حمیدی، استاد کاتوزیان، استاد خروش، دکتر آیت اللهی، ناصریلنگی، کاظم چلیپا، مسعودی، زرین قلم و غلامعلی طاهری و دسته دیگر هنرمندانی هستند که به این موضوعات ارزشی گرایش داشته اند و آرمان گرا هستند که از این دسته به طور رسمی دعوت شده است تا در این نمایشگاه شرکت

کنند. مثل حبیب الله صادقی، مصطفی گودرزی، مرتضی اسدی، احمد وکیلی، علی ذاکری، ایرج اسکندری، جواد نوبهار و... البته دعوت از هنرمندان پیشکسوت در هر سه نمایشگاه صورت گرفته است.

در بخش عکاسی علاوه بر فراخوان عمومی، از آرشیو مراکز مانند موسسه اطلاعات روزنامه کیهان، حوزه هنری سازمان تبلیغات و خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران استفاده شده است. علاوه بر این نمایشگاه در دو بخش رقابتی و غیررقابتی به جمع آوری عکس های بیشتری منجر شده زیرا با وجود بخش غیررقابتی، داوران یا شورایی انتخاب آثار هم توانسته اند عکس های مرتبطشان را به نمایشگاه بدهند. نمایشگاه عکس، یکی از جالب ترین بخش های نمایشگاه هنر اینار است. عکس ها از خرمشهر و در سه مقطع زمانی قبل از جنگ، زمان جنگ و بعد از جنگ گرفته شده و به نمایش درآمده اند. اما هیچ عکسی تاریخ ندارد و حتی براساس ترتیب تاریخی هم منظم نشده اند. همین عامل باعث شده است تا مخاطب لذتی را که باید از عکس ها دریافت نکند. مثلاً در عکسی، معلوم است که خرمشهر آزاد شده، زنان چادر به سر با چهره های خندان مقواهای "خرمشهر آزاد شد" را بر دست دارند و راه می‌روند. از عکس های دیوار کناری کار محسن راستانی، خانه های آجری بدون سقف یا ساختمان هایی که جای خمپاره هایشان را حفظ کرده اند عکاسی شده است و کمی آن طرف تر، جاسم غضبان پور عکسی افقی گرفته است از نخل های شکسته و بی برگ. بهمن جلالی عکس ماشین های اوراق و فرورفته در کپه های خاک را در کنار عکسی از دیوار خانه ای ویران گذاشته که با عکس اعضای خانواده و لکه های خون، پوشانده شده است.

۵۰۰۰ عکس به دبیرخانه فرستاده شده است که ۲۰۰ اثر در نمایشگاه عرضه شده است. مجتبی آقایی درباره بخش عکس این نمایشگاه می گوید: «ادعا می‌کنم که در این نمایشگاه، جامع ترین و کامل ترین عکس های مربوط به خرمشهر، جمع آوری شده است و با وجودی که این نمایشگاه با ۲۵ سال تأخیر برگزار شده و بسیاری از آثار دچار افت کیفیت شده اند اما عکاسی از جوان و پیشکسوت نداریم که از خرمشهر، عکس گرفته باشند و به نمایشگاه ما نمانده باشد. ما حتی عکس افرادی مثل گلوه گلستان و رسول ملاقلی پور را هم که در قید حیات نیستند، از طریق خانواده هایشان در این نمایشگاه شرکت دادیم.»

کار ارزنده تری که به همت مسئولان نمایشگاه عکس "خرمشهر، حماسه ی مقاومت" انجام خواهد شد کتابی است که همه این عکس ها را در بر دارد چراکه جای چنین کتابی در بین کتاب های عکاسی و شاید تاریخ عکاسی ایران خالی بود. بنیاد شهید برای عکس های قبیل از جنگ و بعد از جنگ ۱۰۰ هزار تومان و برای عکس های بعد از جنگ ۵۰ هزار تومان به عکاسان پرداخته است تا بتواند آثار آنها را در یک کتاب جمع آوری و چاپ کند. البته این به معنای خرید اثر نیست و پرداخت این پول به عکاسان صرفاً برای رعایت حقوق آنها است.

العاده ارزیابی می کند یا "خاطرات گمشده اشیا" کار مهناز پسیخانی و جمشید حقیقت شناس را غافلگیرانه و هوشمندانه می‌داند؛ باز هم قبول که مخاطب می فهمد ویدئو اینستالیشن محمد فدوی متفاوت از دیگر آثار است؛ اما این را هم باید به یاد داشت که همین مخاطب، اثر ضعیف را تشخیص می دهد اگرچه که نمی تواند اصطلاحات مرسوم هنرهای تجسمی را در توصیف آثار به کار ببرد. او متوجه می شود که ویدئوآرت نباید در حد کلیپ ها و نماهنگ هایی که هر روز از تلویزیون می بیند باشد، او تفاوت نگاه جدید به پرواز را درک می کند، او فکر نمی کند صرفاً به این دلیل که نمایشگاهی با عنوان هنرهای جدید برگزار شده است، باید همه آن آثار را عالی ارزیابی کند، اظهار نظر هزاران استاد و دانشجوی هنر نیز، مانع نقد او نمی شود. درست یا غلط، او به دنبال چیزهای تازه است، بد یا خوب، او به دنبال منطقی و انتزاعی؛ هر دو، می گردد. خوش یا ناخوش، مخاطب از اثر هنری (آن هم با چنین موضوعی) انتظار دارد تا احساسش را درگیر کند و به او ایده ای نو بدهد تا بتواند طرحی نو درآورد.

اما اینکه برگزاری این نمایشگاه‌ها چه اثری بر روند و چگونگی هنرهای تجسمی ایران می تواند داشته باشد، سوالی است که دکتر کفشچیان مقدم به خوبی و با واقع بینی آن را جواب داد: « شکل نوی این کار، قدمتی ۱۰۰ ساله و حالت پیرو دارد، بدعت هایی جزئی هم دیده می شود اما عموم آن تقلید از هنر غرب است. ما همیشه با تأخیری ۵۰ ساله، این هنر را پی گرفته ایم. در واقع ما بعد از هنر سقاخانه به هنر موضوعی برگشتیم و این باعث شد تا توجه به جزئیات غرب، کمتر شود. برگزاری این نوع نمایشگاه‌ها از سال ۷۵ آغاز شد و در سال ۷۹ جدی تر شد. در سال‌های پیش از آن، سبک هایی مثل اکسپرسیونیسم، هنر مدرن، بی استیلا، سزان و پیکاسو توسط پیشکسوتانی مثل جلیل ضیاپور و دکتر حمیدی مورد توجه بود که در آن بیشتر به ساختار صوری توجه می شد و موضوع، گاهی بومی و گاهی موضوع های اخذ شده اما هنر جدید این موقعیت را به وجود آورد که هنر صوری لزوما اصالت ندارد اما ایده، مهم است و بنا بر تناسب اندیشه هنرمند، وجود ایده های بومی ضروری می شود چون به جایی می توان رسید که زبان تجسمی بومی خواهیم داشت که به یک جغرافیایی مکانی ناظر نیست و قرائت خودمانی بین مخاطب و هنرمند به صورت آگاهانه یا نا آگاهانه پدیدار می شود. در مجموع چیزی که بر آن باید پافشاری شود آن است که اولاً این هنر، مردمی ترین، اجتماعی ترین و سیاسی ترین هنر است و ثانیاً دوره گذار باید طی شود تا همه به تجربه دریاوند که انتهای تقلید از غرب، چیزی نیست. حالا هم برای اینکه به هویت زیبایی شناسی خودمان برسیم کاری نمی توانیم بکنیم جز اینکه تند حرکت کنیم تا با هنر بومی، در سطح هنرمندان جهانی قرار بگیریم.»

داوری ها

به طور کلی، نمایشگاه هنر ایثار، یک شورای تخصصی انتخاب آثار برای هر کدام از بخش‌ها داشت که آثار عرضه شده را براساس ملاک هایی مشخص ارزیابی و برای نمایش، انتخاب کرده‌اند. همچنین این نمایشگاه یک هیأت تخصصی داوری برای هر کدام از سه بخش نمایشگاه داشته که در بخش نقاشی از چند اثر قدرانی می شده و در بخش عکاسی، به ۵ نفر، جایزه نقدی داده است.

شورای انتخاب و داوری آثار در بخش عکس، بهمن جلالی، سیف‌الله صمدیان، سعید صادقی، ابوطالب امام، جاسم غضبان پور و مجتبی آقایی بوده‌اند. آقایی، دبیر نمایشگاه "خرمشهر، حماسه مقاومت" در این باره می گوید: « شروط ما برای انتخاب آثار آیین نامه بوده است، در بخش اول سندیت عکس‌ها برایمان اهمیت داشته است و ارزش زیبایی شناختی آن، خیلی برایمان مطرح نبوده است. عکس‌های دوره جنگ هم تکلیفش مشخص بود. این عکس‌ها می‌بایست جنگ را نشان می دادند حالا هنرمند هر نگاهی که داشته باشد، مهم نیست. اما درباره عکس‌های بعد از جنگ، جنبه های زیبایی شناسی آنها برای شورای انتخاب آثار مهم بوده است. در این عکس‌ها فضای خرمشهر نه می‌بایست تلخ نشان داده می شدند و نه تبلیغاتی که به بزرگ نمایی منجر شود. به طور کلی ما قصد داشتیم با این نمایشگاه، دوره ای تاریخی نزدیک به ۵۰ سال از خرمشهر را نشان دهیم.»

در اختتامیه نمایشگاه در هر بخش از بخش های سه‌گانه عکس، ۵ نفر به عنوان نفرات برتر برگزیده شده‌اند که این‌ها به یکدیگر برتری ندارند و به هر کدام مبلغ ۵۰۰ هزار تومان وجه نقد داده شد که این جدا از پولی است که بابت چاپ عکس‌هایشان در کتاب به آنها پرداخت شده است.

در بخش نقاشی هم دکتر مصطفی گودرزی، حبیب‌الله صادقی و غلامعلی طاهری به عنوان شورای نظارت، نقاشی‌هایی را که از طریق فراخوان در نمایشگاه شرکت کرده بودند، ارزیابی کرده‌اند. ظاهری درباره بررسی آثار این بخش می گوید: «در داوری هر نمایشگاهی، مجموعه ای از ملاک‌های علمی اعمال می شود که اساتید و داوران با توجه به دانش هنری و آموخته‌هایشان، آثار را داوری می‌کنند که آیا اثر، مجموعه ای از این ویژگی‌ها را دارد یا خیر. دسته ای از این ویژگی‌ها، آکادمیک هستند که به صورت طبیعی در همه آثار هنری لحاظ شده‌اند و بخش دیگر این ویژگی‌ها به جنبه آرتیستیک اثر نظارت دارد. یعنی جنبه ای که هنرمند در آن به توانی فردی رسیده است و آن را از طریق خلاقیت، تکنیک یا استفاده از مواد و ابزار گوناگون نشان می دهد. ما در شورای انتخاب آثار، آثاری را انتخاب کردیم که از نظر هنری ارزشمند بوده‌اند.»

در بخش نقاشی هم مثل بخش عکاسی، هیاتی، آثار را ارزیابی کرده و در ۲۵ خردادماه، از هنرمندان برگزیده با لوح سپاس و تندیس، قدرانی شد. اما شورای بررسی و انتخاب آثار در نمایشگاه «هنر: پرواز- پایداری» کمی متفاوت تر از دو

اما جذاب ترین و جنجالی ترین بخش نمایشگاه هنر ایثار، نمایشگاه هنر جدید است. بحث درگیری مخاطب با اثر عرضه شده، نوع مخاطب، خلاقیت و نو بودن اثر و موضوعاتی از این دست از همان روزهای اول، مطرح شد؛ البته همه بازدیدکنندگان اعم از حرفه ای و آماتور بر این مسأله، اتفاق نظر داشتند که برگزاری چنین نمایشگاهی حتی اگر ضعیف باشد بهتر از عدم برگزاری آن است اما بر جزئیات و راه‌های بهبود آن نیز تأکید داشتند.

دبیر نمایشگاه «پرواز- پایداری» عقیده دارد از آنجا که هنر جدید با قشرهای متفاوت می تواند ارتباط برقرار کند، این نمایشگاه موفق عمل کرده است. به اعتقاد ایشان بازدیدکنندگانی هم که به نمایشگاه می‌آیند به ندرت به سالن‌های بالا برای دیدن نمایشگاه عکس و نقاشی می روند یا اینکه اول نمایشگاه هنر جدید را می‌بینند. این اتفاق جای سؤال دارد و نباید به راحتی از کنار چنین مسأله ای گذشت.

دکتر کفشچیان مقدم در قسمتی از صحبت‌هایش گفت: « تفاوت آثار نمایشگاه هنر جدید با دیگر آثار، این است که هنرمند کلاسیک، نظر خودش را به مخاطب تحمیل می کند اما در هنر جدید مخاطب در بستر قرار می‌گیرد، ایده را درک می کند و با توجه به سواد هنریش، دست به خلاقیت می‌زند. در هنر جدید، مخاطب در یک داد و ستد مشترک، سراغ موضوع نمی رود. هر کس در مواجهه با اثر، وجهی را درک می کند و وجهی دیگر را رها. در واقع، در اینجا ساختار بصری، اهمیت ندارد و مخاطب در هر سطحی که باشد با اثر ارتباط برقرار می کند. چراکه هنر جدید، چارچوب مشخصی ندارد هنرمند صرفاً ایده را - با توجه به عناصر موضوعی که قصد گفتنش را دارد- مشخص می کند و برایش فرقی ندارد که آن را در قالب ویدئوآرت بیان کند یا چیدمان یا هر نوع تکنولوژی دیگری، چراکه او نمی‌خواهد مخاطب را با مهارت‌ها درگیر کند برعکس هنری مثل نقاشی دقیقاً این کار را می‌کند. در نقاشی ساختار زیبا شناسانه و بصری، درجه اول اهمیت را دارد. یا اینکه مخاطب در مواجهه با چنین آثاری به خودش می‌گوید من توان خلق چنین اثری را ندارم اما در مواجهه با هنر جدید همان چیزهای دم دستی او به چیدمان تبدیل شده‌اند و او این جرأت را پیدا می کند که خودش را در اثر شرکت بدهد نه اینکه بگوید خوب من مهارت او را ندارم پس فقط نگاه می‌کنم.»

شاید این حرف به خودی خود درست باشد و به قول کفشچیان مقدم کلاه سربازی که تا دیروز جزئی از زندگی روزمره آدم‌ها بوده است، امروز تنها با تغییر رنگش و یک جابجایی ساده، توانسته معانی متعددی را به ذهن مخاطب القا کند (چیدمان مهدی آشوری) و باز هم درست که مخاطب، فتوآرت بابک کاظمی با عنوان "خرمشهر شماره به شماره" را ایده و اجرایی فوق

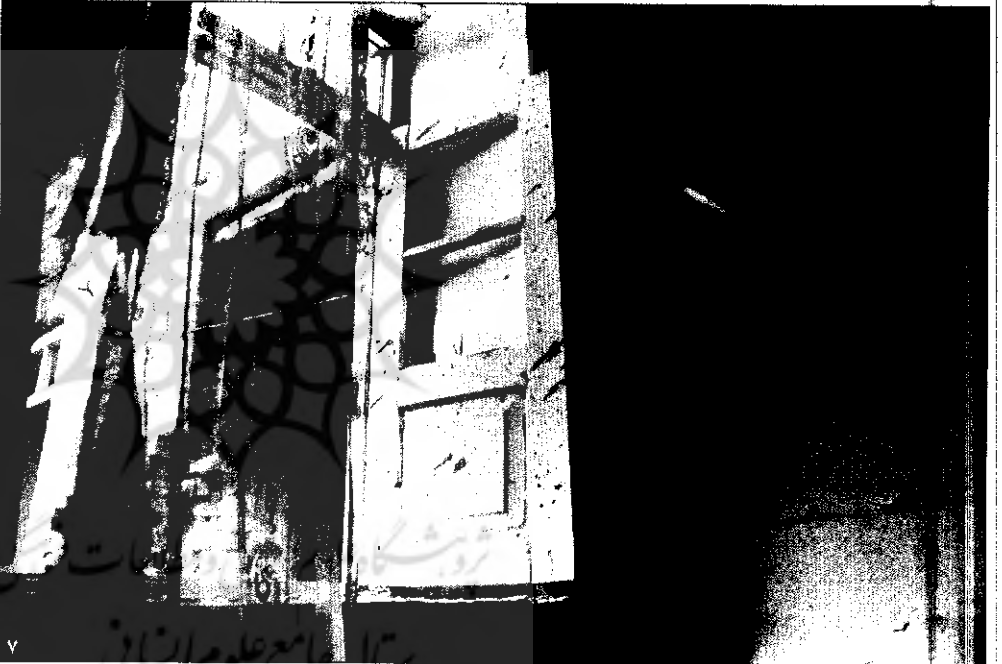
بود که بنیاد شهید تا ۵۰ درصد هزینه ساخت اثر را به هنرمند پرداخت کند تا اثر به خودش متعلق باشد و دیگر اینکه تمام هزینه برعهده بنیاد شهید باشد ولی اثر بعد از تأیید شورا و با حفظ حقوق هنرمند به موزه شهید منتقل شود که ۴۸ نفر، گزینه ی دوم را انتخاب کردند؛ به این ترتیب اثر برتر یا غیر برتری وجود نخواهد داشت تا جایزه بگیرد.

جوایز:

نمایشگاه هنر ایثار با معرفی برگزیدگان، روز پنجشنبه ۲۴ خرداد در موزه هنرهای معاصر تهران به کار خود پایان داد. در بخش عکس، به ترتیب عبدالسلام بدوی نژاد، محسن راستانی، امیرعلی جوادیان، محسن وفايي شانديز، محمدصیاد صبور، علی قلی ضیایی، اسماعیل داوری و احسان رجبی جوایز نمایشگاه را کسب کردند. در بخش عکاسی، زندگی پس از جنگ در خرمشهر، جوایزی به جمال صالحی، حسن قاندي و بهزاد فیروزی تعلق گرفت.

همچنین در این بخش به محمدرضا خوش اقبال، مهرزاد ارشدي و جهاتگیر رزمی نیز لوح تقدیری اعطا شد. در بخش نقاشی یا موضوع روزنه‌ای به باغ بهشت، جوایزی به مرتضی اسدی به خاطر تصویر شهید عباس کریمی، کاظم چلیپا برای اثر شهید تندگویان، محمدکاظم حسن وند برای تصویر شهید صنیع‌خانی، حسن رزمخواه برای تصویر شهید شیروزی، رضوان صادق‌زاده برای برادران شهید طفايي، عبدالحمید قدیریان برای تصویر شهید رضایی و محمد معمارزاده برای تصویر شهید شاه‌آبادی تعلق گرفت. در بخش نقاشی لوح تقدیر نیز به اسماعیلی برای تصویر شهید غفاری و نادیا حبیب‌وند برای تصویر شهید صدوقی اعطا شد. در بخش هنر جدید با موضوع پرواز و پایداری جوایزی به مرتضی احمدوند، مهدی آشوری، نظام‌الدین امامی‌فر، گروه پنج باز، جمشید حقیقت شناس به همراه مهناز بسیخانی، بابک کاظمی و افشان کتابچی اعطا شد. همچنین در این بخش داود بیات و محمود فدوی، محمد رازدشت و فرید شاهسورانی به عنوان برگزیدگان مردمی نمایشگاه معرفی شدند.

گفتنی است جایزه ویژه این نمایشگاه به آثار شهید کاظم اخوان، عکاس جاویدالآثر تعلق گرفت.

شرح تصاویر:

- ۱- کاظم چلیپا، شهید تندگویان، رنگ روغن روی بوم، ۱۰۰ × ۱۰۰ سانتی‌متر، ۱۳۸۵
- ۲- مهدی آشوری، کلاه‌خودها، چیدمان / عکس: سید ابراهیم حسینی
- ۳- عبدالحمید قدیریان، شهید رضایی، رنگ روغن روی بوم، ۱۰۰ × ۱۰۰ سانتی‌متر، ۱۳۸۵
- ۴- محمد رضا شیخ‌آینه زاده، گردونه مهر، چیدمان / عکس: سید ابراهیم حسینی
- ۵- حسن سلطانی، پرواز در طوفان، چیدمان / عکس: سید ابراهیم حسینی
- ۶- عکس: محمد فرزند
- ۷- عکس: فرزاد هاشمی

بخش دیگر عمل کرده است. بهنام کامرانی، احمد نادعلیان، عبدالمجید حسینی راه حسین خسروجردي، مصطفی گودرزی، ایرج اسکندری، طاهر شیخ‌الحکمایی و اصغر کفشچیان مقدم، هفت نفری بوده‌اند که ۵۰ اثر را از بین ۴۳۷ اثر رسیده به دبیرخانه انتخاب کردند.

دبیر این بخش درباره چگونگی داوری‌ها توضیح می‌دهد: «این آثار در شورا بدون نام هنرمند دیده شد و بعد از بررسی، اسم و سوابق هنرمند خوانده می‌شد ما بر اساس سه ملاک، آثار را در سه گروه (الف) آثاری که با رأی قاطع پذیرفته شدند، (ب) آثاری که به ارزیابی مجدد و احتمالاً مصاحبه با هنرمند نیاز داشتند، (ج) آثاری که با رأی قاطع رد شدند؛ دسته بندی کردیم. این سه ملاک عبارت بودند از: بداعت اثر (نوآوری در کار، به کارگیری ایده نو و ساختاری که برای ایده تکراری نباشد)، تعامل بهتر با مخاطب (مخاطب، موضوع اثر را با توجه به ساختار درک کند و یا به عبارت دیگر هنرمند بتواند درمخاطب، حس مشارکت ایجاد کند) و هماهنگی با عنوان و موضوع نمایشگاه بوده‌اند.»

و درباره آثاری که با قاطعیت رد شدند می‌گوید: «این آثار، به زعم این هفت داور، یا دارای این سه ویژگی نبوده‌اند یا هنرمند نتوانسته بود موضوع را حل‌لاji کند و یا آثار دیگری فرستاده شده بود که نسبتی با موضوع نمایشگاه نداشتند. شاید اگر افراد دیگری در شورای انتخاب بودند و یا ما به اندازه‌ای وقت داشتیم که بتوانیم با هنرمند صحبت کنیم و توضیحاتش را گوش کنیم؛ آثار دیگری به نمایشگاه راه پیدا می‌کرد. اما متأسفانه ما با یک ماه تعطیلی اجباری مواجه شدیم و لذا فرصت تجدید نظر نداشتیم، طبیعی‌است آثاری را که ۸۰ درصد از کل آرای داوران را کسب نکردند، رد کردیم.»

اما درباره آثار برتر و جایزه این بخش دو گزینه را برای هنرمندان تعیین کرد؛ اولین انتخاب این